नासिकर्म अगाधांश
पत्रसंख्या १८

1

1

श्रीगणेशाय नमः॥ भक्तिर्भक्तजनस्य यस्य भवति प्रीतिप्रदा नित्यदा मेघोवंशायरं परयेरगपीगतः सर्वसिलाक्षमदः
सोयं सर्वसुरासुरैर्निकरशाखोस्तुलंबोदरो धीरोद्गर्जनविघ्नतर्जनकरः श्रेयं स्करोतु सदा १ कर्णायत्कतरुणा
कक्षकलिकासंयत्तमेभवेन्नाबालीप्रशिपत्यमस्यनिरतं श्रीदुंढिराजं गुरुं सारं ताजिकवारिधेर्निरवधेः
प्रोद्धृत्य शमनघवन्तुर्वे ताजिकभूषणं गणपतेर्भक्तो गणेशः सुधीः २ गर्गाद्यैर्यवनैश्च रोमकमुखैः सत्याद्वि
तिः कीर्तितं शास्त्रं ताजिकसंज्ञकं निजधिया तद्धारि धिंढुःस्तरं एतत्ताजिकभूषणं नवतरं तत्सम्यगर्थान्तरिष्य का
या [illegible] मिलकोमलोक्तिविलसत्करणैकीर्णामशे ३ धात्राशास्त्रमकारियत्कृतयुगेतत्सर्वयानो
न्यथात्रेतापामपि वादरायणमुनेस्तं ज्ञानतं तन्नाभवेत् यद्गर्गेण विनिर्मितं द्युतिचमत्कारायतद्द्वापरे कालेपिप्रव
लेकलेरविकलतत्तं १ यकोक्तं फलं ४ शाके जन्मशकोणितो भवति यच्छेषं गताब्दं युजो धोधः संगुणि
तो [illegible] भाजितः लब्धं तत् जननोत्थवारघटिकाद्यैर्नान्वितं सप्तभिस्तवकिचिह्नंतत्पथ ग
कमितो वर्षप्रवेशो ध्रुवः ५ वर्षप्रवेशात्सूर्य [illegible] कालकिलस्य [illegible] भानुर्गेण समानं राशि
ज्ञातरीत्यापरिसाधनीयः ६ जन्मकालर्ना [illegible] नेवपातितलनाकलासचेत् वर्षकालनति नीय
तिस्तयोरंतरंगतिहृतंयुतोनितं ७ संप्राप्तवर्षस्य [illegible] जन्मजे बुधशेषाकसमामभावे संभूतिलग्नान्यथहा १
स्थितिः स्यात्तराशिगाच्छजननोदयांशे ८ [illegible] करांशिमासेन भागाहृतं पंकलाढ्यं कलाभ्र
यतेवद्दिनेन नूनं तद्राशिना [illegible] श्रेन्यचरेरः शाशंकिमे

३

शीस्योद्वर्षावेशेम्पथद्देशोनशात्तः रघुस्तान स्वामिनायुक्त द्वष्टःपापिष्टः स्त्रागत्यगोप्यत्तगोवा १ भाग्येच
लाभेसर्हजेचकेदेचेद्वर्षकालेमृत्युहाधिनाथः करोतिपुंसांचिसुखंविलासंमेत्रीनयेः मन्मतिवद्भनंच २ स्व
स्वामिनातत्रद्वदाप्तभेनवलोपपन्नेनयुतेहितावा स्यान्मृपद्धासर्वमनोरथाप्तेनराधिपालादधिगो त्वार्थ
३ सिद्धीसूनेपानंनंभोमपभागः प्रोक्तप्रश्नकेतुभुक्तांशकान्ते वक्रेप्सितानपदिथिपिहाखेलांगूलेशमाना
सासोत्यकर्त्ता ४ नविमतोविमतोत्यसुरवाप्तितम्कतिमाकतमानसमुद्रव नियमनायमनायदिमूथहार
विपुत्ताविपुत्ता गेगोरोगनरः ५ सूचिकृतोचिहतोजित्यवसंगतीहचिरधीस्थिरधीरतयान्वितः विभवतोभव
तोषदतेथिहाभविमनाविमनाकृतगोरयः ६ कुपतिनामतिनाश्रमसंगाईविनयतामपचंपदिशेत् सदनतोदनेते
रूरवमिथिहाकुस्तपुत्रस्तयुक्त्वजनाहचि ७ सुजनतोजनतोमदसत्कृपोरसमृदाससुदारमतिर्नरः स्वसेहि
तः सनिहतत्रपदीथिहाजमिलितामिलितात्मजनोभवेत् ८ स्मरमशीरमणीयविलासभाकतनयमानयमानसः
रेवयुतः सकृतिमिर्मथहायदासधिषणाधिषणाभ्युदयान्वितं ९ सुशनसाशनसादरमानसः श्रीसिंचरणा
निपूर्ववत् स्वकलितः कलितः प्रभवोभवेद्विभवोविभावोद्धतपूरुषात् व्यशनतसननत्रपदीथिहाश
निपुत्ता निपुत्ताथिदुराशयः ११ अथमुथाभावफलानि वरसभासागवनीपतेरलिकलानिकालापमम
न्वितः सुजनताजनतापहोनरस्तनुगतानुगतायदिमूथहा १ मदवलादवलादिसुखोनरःसुकृतागःकृ
तागहितवारणः स्वधिकधिकतापकरोद्विषांसधनः सधनस्थितपातया २ निजयशोनयशोभितत ३

ष्काणानामधीश्वराः सौमतो रवितः शुक्रात्ज्ञानीयायपथात्क २१ रवीज्यमंदाः सितचंद्रसौम्याः शनिज्ञीयाः
कविसौमसचंद्राः मृषालहे शान्मजतोसौ द्रव्यक्रमाद्दैहिनिषिद्धपोवा २८ मित्राणपारशशांकशाकसचिवा
सौमार्के देवार्चितार्जीवार्के त्तणदाधिपाः शनिश्चितौ चंद्रार्कसूनंदनाः सोम्यादित्यभवौ शशांकजसितौ मंदस्त्र
स्पृक्कादृमेसूर्यात्स्युरिपवस्ताजिकमते शषावृधेश्वोदिताः २९ सूर्यदेव[illegible]नंतताजिकसारे ग्रहोच्चहद्दात्रिल
वात्वेकीयामृशलहद्ष्वापि स्युवेत्स्वकीयः त्रिंशश्च विंशोतिथयो दिशं श्च पंचक्रमाद्द्वीर्यमिदं न हानौ ३० त
द्देहंकं पंचकमत्रमेत्रेचेत्मात्रर्वचास्यवचास्यवलं दलेस्यात् श्रीदासिकंशत्रफहद्दलेकं दलंवलाकेपिवदं
तितह्राः ३१ जन्मोदयाच्छोदयमुष्यहेशो वर्षप्रवेशो दिवसेर्कभेशः निशीन्दुभेशास्त्रिगृहेश एते वर्षाधिपत्येह
धिकारिणःस्युः ३२ प्राग्दाधिकारान्नगनहद्पंचकेषोनिलोकपेक्षनमनस्यदृष्ट्या वलोपपन्नात्खचरः सरषव
र्षाधिनाथःपरिकल्पनीय ३३ समानहकुत्वेसमदारसारोदृष्ट्याधिकोवीर्यमानतायां वर्षाधियः स्यादधिका
कारोदृग्वीर्यसाम्येमथहाधिनाथः ३४ यद्यपिन्नकश्चिद्यदिवर्षलग्नं तल्लग्नराशिर्जननेपिपन इष्टोधिपः स्या
त्रचतत्रदृष्टलत्र्थंप्रेहशापिविचिंतनीयः ३५ ताजिकसारेणोक्तं मासप्रवेशोद्भवलग्ननाथो मासप्रभुःसोपमा
शीतिरव [illegible] वेशलग्नेशपतिर्दिनेशोपि विवेचनीयः प्रश्नविलग्नपतिस्त्रिराशिपो ग्रहपतिः पुरावत् ३६ प्रश्नाग
कालकलवेशशाकोपावपूर्णातेः पृथ्वेचक्रर्मुध्या ननस्याये प्रश्नविलग्नगानां केचिन्तु भार्गव प्रवदंतिसंतः ३८
इति श्रीदैवज्ञदुंढिराजात्मजगणेशदैवज्ञविरचिते ताजिकभूषणे वर्षप्रमाणपत्राध्यायः [illegible] वाचेह्निषिद्दांद

पा २ वर्षाधीशचिन्तिनिर्णयिः समुदितः पूर्वं हि सम्यक्क्रमपायपव्यय्यत्र तथापि वर्षमखिलं किं साधु वा साधु वा।
इत्याशंक्यात्र मशक्यमेव मधियात्तस्मात्फलं पत्ततो व स्ते हं मम मध्यमाधमत मेभे दैर्मनीदोदितैः १ वर्षलग्नेश
वर्षेशोमुथामुंथेशवीर्यतः सकलं सत्फलं वर्षतत्फलं तद्दशाक्रमे २ अथवर्षस्वामिफलानि वर्षाधीशो निधन
सदनारातिरःफपूयातः श्चात्तपातो न भवति शुभः पापयुक्ते वित्तभ्रं चेच्चत्कातिः सततयदि पुनः साधुवंधुगन
हानिं रोगैः समस्योजनयति मदहृत्संपदस्त्रीविपाके ३ प्राप्तिर्भूपाद्दात्मवं शान्मात्रानामोध्यतां चामनकीर्तिः
अन्यस्यानात्प्राप्तिमेवारिनाशं कुर्यात्सूर्यः सर्ववीर्योऽब्दपश्चेत् १ भूमीपालान्मुत्रतो मित्रतश्च स्वल्पं सौख्यं
चाविवादं विरोधं वाधाभीतिं नीतितो वैपरीत्यं कुर्यात्सूर्यो मध्यवीर्योऽब्दपश्चेत् २ यानं दूरे वैरिवर्गाभिवृद्धि
दुर्बुद्धित्वं सर्वथार्थव्ययं च मद्देवीदं वापवादं गदं वा कुर्यात्सूर्यो नष्टवीर्योऽब्दपश्चेत् ३ इति रविः पृथ्वीपाला
त्स्यांद्दवाप्तिर्विशालाशालांसौख्यं स्त्रीषु लीलाविलासः मुक्तायुक्तः श्वेतवस्त्रोपलब्धिः वर्षाधीशे यामिनीशे
यामिनीपोऽधिसत्वे १ कान्तासौख्यं स्वल्पमेव प्रकल्प्यं वैकल्यं च स्वीयवर्गेऽप्यदैन्यं कार्श्यं भूपस्यापि कोपामि
शीशे वर्षाधीशे मध्यसत्त्वोपपन्ने २ विकलता निलतश्च कलिः कुले प्रचलनं हि निजस्थलतो भवेत् नरप
तेः फकत्तोपि महद्भयं शशिनि हायनपेऽल्पबलान्विते ३ इति चंद्रः रिपुगणाद्द्विजयो हिरण्यागमो भ्रमणात श्रम
हृद्रुविणागमः नरपतेरथवापि च भूपतेः क्षितिसुतेऽब्दपतौ बलवत्फले १ गदं विवादं विविधं विरोधं धनव्य
यं चोरभयं करोति सूर्यातिहेतिक्षितिपालभीति वर्षाधिपो मध्यबलो महौजः २ दुष्टादभीष्टाद्वकरोति कष्टं



3

न्वि

रैः सुहृत्तनुस्त्यनयोन्वितः नयपुतोपपुतोमुथहा यदा नु जगत्तानगताकृतचर्गा नेः ३ सधनसाधनसाहसगुरिवेतो
भयमितोपमतोपगतारितः नपनयापनयाद्विनो कथाक्षसुखंसुखस्थितमप्यहो ४ सजनपूजनपूततनुर्निराकरण
धीरतयाह्विषां सुधिनिराधिनिराजमुथहा यदानयगानयगामितयान्वितः ५ ससहितसहितस्थितवैरतोनुगतरोग
तरोरिभयान्वितः निजपतेर्जयतोप महद्भयं पपीरिगतारिगता यदि मूथहा ६ धनयशोनयशोकरुजंलभेन्निज
ममाक्रमनाशनेरिपुरुषः पुरुषश्चविपोगितापूमद यामदया यदि मूथके ७ व्यसनतः सनतः कलहाकुलस्वधनरा
धनरोगपुतोनरः स्वहिततोहिततो सविवर्जितस्त्वशुभगोशुभगो यदि मूथहा ८ नृपकृतोपकृतोत्सववर्तितः
पूचलनोचलनातिपशोन्वितः स्वहितकृद्धितकन्यनुजोभवेत्सह कृतः सुकृतस्थिततया तया ९ निजमनोज्ञ
मनोरथगौरवंननुभवन्नुभवेद्धिभवैकपृक् कमलयामलया यदि चेत्थिहाद शुभगा शुभगाङ्कृतवृद्धिभाक् १०
धिषणो धिषणोपमतां व्रजेत्तनुजनोनुजतोपि सुखं नरः नृपसखोपसखोमुथहा यदाखरेमितारमितात्मजनव्रज
: ११ धनविधनविधापरिवर्जितोहतनयस्तनयस्वजनात्सुखः मनुजपेनुजपेद्विरतिर्भवे द्व्ययमितायमितामुथ
हा यदा १२ मुथहापदा जन्मनि चाद्वुतं श्रुतफलं त्यागयनगताससंगे तद्भावहानिं प्रकरोति सौम्यैर्युक्तेक्षिताशाशुभदा
तदा स्यात् १३ चेद्वर्षलग्नात्शुभदंस्थिहा साजन्मलग्नोष्ठफलप्रदात्री मिश्रं फलं कालविदो वदंति न्यूनाधिकत्वं
तु बलानुसारात् १४ यन्मुथहायाफलमत्रमुक्तं शुभं विमिश्रंत्वशुभं विशेषात् तत्कल्पनीयं मुथहेशपाके वर्ले
नुमानानुनवृद्धिवढ्गि: १५ इति श्रीदैवज्ञढुंढिराजात्मजगणेशप्रणीते ताजिकभूषणे मुथहाफलाध्या

ये २ म्नलतावलकांतिविहीनताचिकलतायि निजेप्सितसाधने निजजनात्मजकष्टचयो भवइविमतवि
वत्ते शरदीश्वरे ३ इति श्रीताजिकभूषणे वर्षस्वामिफलाध्यायः प्रत्येकं तनौ यदि शुभविलग्नं लाभालयं पं
चमकव्ययमाव्यं द्विवामणोर्द्धपदं निजक्रमेकं द्वितीयस्वगृहे सदैव १ तथा त्रितीयं दिवसेन राशेर्णयोपिह
हाणामुदितं रजन्या हर्षालयं लग्नगृहात्क्रमेण चिकं विकं तोपुहसधगृहाणां २ इति चत्वारि हर्षस्थानानि दी
प्ताप्रकारैश्च तिथिभिः पतंगैर्मतंगजैः सप्तभिरंकसंख्यैः प्रोक्तैर्नभोगा विलोकयंति मयीक्र
मेण ३ १५ १२ ८।।१५।।१।।९ इति दीप्तांशाः अथ षोडशयोगानां वर्णनं क्रियते पृथक् इक्कवालेंदुवाराख्या इ
त्थशालस्ततः परं १ ईसराफश्च नक्तं च यमया मणऊ स्ततः कंबूलं गैरकंबूलं खल्लासरं रदकं २ ततोदुः
फालिकुत्थं च दुःत्थदुत्थोरतंबीरो कुत्थश्च दुरफाभिधाः ते योगाः षोडश कीर्तिताः ३ ताजकाचार्यवर्यैश्च।
फलविज्ञानहेतवे अथ षोडशयोगानामभिव्यक्तिः क्रियते यथा फरप्रत्तकं इक्कवाल स्तदानीमुनिभिरभि
हितोसाविकवालाख्ययोगः शुभखगजनिते स्मिन्भाविनी कार्यसिद्धिः खलखचरसमेते कार्यसिद्धेः प्रलापः
४ यद्यापोक्लिमगाः खेटास्तदानीमिंदुवारकः योगो निगदितः पूर्वैः सोत्पकार्यार्थकृन्मतः ५ इति इक्क[illegible]।
वालेदुवारौ अथ इत्थशालः शीघ्रोमंदात्पृष्ठकदा पृष्ठं मंदगोर्मंदात्खेटात् शीघ्रखेटो यदाल्पः अंशैस्तल्पः कि
चिदूनस्तदेदैत्थशालो योगोमूथशीलः स एव ६ शीघ्रमंदहोमंदगतेर्गृहस्थस्य देकभागपुरतः प्रयाति सईसरा
फः तेत्मसमसे ... क्रीपुरा तनेर्दुष्टफलप्रदिष्टः ७ परस्परं दृष्टिविहीनयोश्च शीघ्रोत्तरेतद्वयवीक्षितश्च ग्रस्त

गदं च पादाननलोचलेषु खलान्नृपालाज्जलनादनर्थं वै धीधिराजो वनितो ल्पसत्त्वः ३ इतिभौमः वित्तलाभ
ललनातिविलासैः सादहसेष्य खलैर्नेमहस्वयुक्तः ज्योतिषाध्यमचिकित्सिक वित्स्यात्त्व मिनोद्भूतनये धिवलेष्वे १
स्ववाक्यदोषाद् दुष्कृभं च योषारोषा धिकत्वं द्विषतो विषादः कृपानृपाला द्विरलाकलिः स्यात् द्वेषेष्य शमध्यव १
लो बुधश्चेत् २ अन्तःसाञ्चितिमा ह्रियं त्ततिरती वविपत्तकदस्युतः नृपनहद्द लत सूवलाभ वेदृतवले:
ष्ठपतो प्राप्तिनः सुने ३ इति बुधः ज्ञाने कीर्त्तिनिधिसहचराल्हादनं देवतातामर्चं च चा विबुधनिचये लेकि
चिच्वासतेव धर्मे प्रीतिर्नृपतिकुलतोत्यंतवित्तोन्नतिः स्याच्च चन्द्रं कांतो शरदधिपतो वाक्यतो सर्व वीर्ये १ ला
के: सार्द्धं वैमनस्यं विवादं मार्दवं वृद्धेः शत्रु संवर्द्धनं च भूपा च्छं कांतंकृत्तः का ढ्यं संगे देवाचार्ये मध्यवीर्ये ष्ठपेस्या
त् २ जघनलोचनगुल्फपदोदरे हरह रातितरां परिपीडनं विकलाता निलतः खलतो भयं हरगुरोर्विवला १
ष्ठपतो भवेत् ३ इति गुरुः दद्याद्दले विलसितानि विलासिनीभिर्हाः स्योत्सवादि विविधांचरवक्कलाभ न्ना
रोग्यभाग्य विजयस्वजनाभिवृद्धिं यद्य च्छ यो भृगुसुतः सुमदारसारः १ निजजनादरितो पि भयान्वितः सुतसुता
वनिताधनचिंतया कष्ट च यास्कृपपीतत्तनुर्न रोगभवतिमध्यवले ष्ठपतो सिते २ खलजनेन कलिर्वहुलाभा
वे द्विकलत्रात पकोपवशाद्दुषं धनविहीनतयाप्रमत्तामतेनकृविहीन वले ष्ठपतो सिते ३ इति शुक्रः शो १
लकाननवाणिकृशक्रियान्ने कृतोनिजजनाद्रपीष्विते स्यान्मतिर्दुमलताभिरोपणोपूर्णसत्वमहिते ष्ठपेश
नो १ क्रोड एष्ठगलके ग्रोपी डाजायते हि निद्रिडापवनार्त्तिः मूर्त्तिरप्यतिकृशाच हरोषो वर्धपरविमते वला